

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSEGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

B U D A Y B A R N A

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Köllő Miklós.

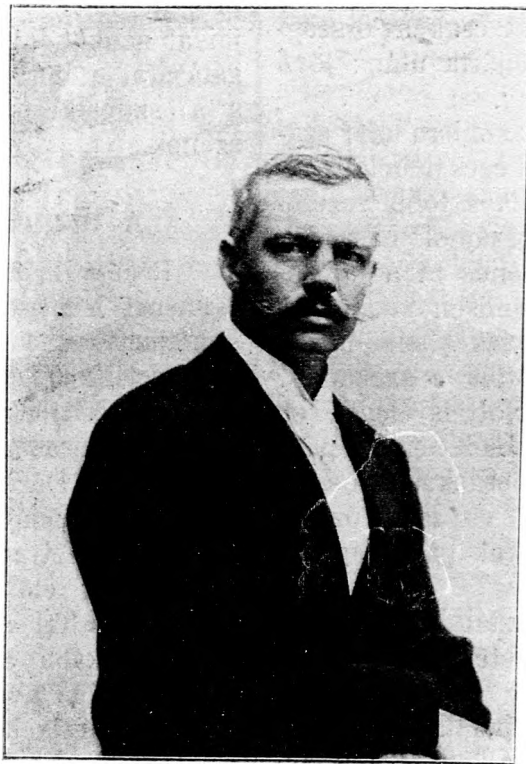
Még jeltelenül áll a legnagyobb magyar festőművész, *Munkácsy* Mihály sirja, s már is újra halottja van a magyar *Köllő* Miklós, a nagytehetségű fiatal szoborművész a halott, egy művészlélek, aki kifáradt a test gyengeségével folytatott küzdelemben nem tudott csendes nyugalomban élni, mint ahogy az orvosok kívánták, — inkább megölte magát.

Köllő Miklós Erdélyben, a csikmegyei Csomafalván született 1861-ben. Már gyermekkorában faragott faszobrok és alakokkal vonta magára a műértők figyelmét; akkoriban még csakis iparczikkék készítésével foglalkozott. Később Münchenbe került s elvégezte szobrászati tanulmányait. Az első kitüntetést az 1885-iki országos kiállításon kapta fa-faragványaiért, később az *aradi vértanúk* szobrának és a budai *Honvédemlék* elkészítésében segédkezett *Zala* Györgynek, akinek nagy alkotásaiban lelkes munkatársa, jobb keze volt.

Egy évvel ezelőtt kezdett *Köllő* betegeskedni; az orvosok pihenést ajánlottak a művésznak, a

kit magasra törő álmai nem hagytak pihenni. Betegen is folyton dolgozott s a műterem volt az a hely, ahol a sok lelkiharcot vivta. Ujra meg újra hozzáfogott a munkához, az *Andrássy-ut* végén fölláttatandó milleniumi emlékszobor két alakját készítette.

Betegeskedése óta két segédjére bízta a mű elkészítését, maga csak a lelkét s a gondolatait adta hozzá, mert testi ereje már gyenge volt a munkához. A mult hétfőn korán kelt s kikocsizott *Kelenföldre*, hol az állomás közelében önkezével oltotta ki életét. Egy jeles, nagy reményekre jogosító szoborművészszel lett szegényebb a magyar képzőművészet, melynek hivatott, lelkes munkása volt *Köllő* Miklós, akinek kiválóbb munkái: *Reviczky* Gyula siremléke a *Kerepesi-uti* temetőben, a *segesvári* *Petőfi-szobor*, a *Bölcsesség* szobra a budai királyi palota épületén,

KÖLLŐ MIKLÓS.

Szent-István, III. Károly királyok és *Mária Terézia* királynő szobrai az új országház kupolacsarnokában, míg a homlokzatán hat szobormű és a *Kossuth-szobor* *Marosvásárhelyen*.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése

Budapesten, VI. ker., *Andrássy-ut* 23. szám.

A jövő választásokról.

Ausztriában az országgyűlést feloszlatták és most nagyban készülnek az új választásokra. A Körber-kormány azt reméli, hogy az új választások alkalmával sikerül többségre jutnia, de a cseh nemzetiségű kerületek is mindent elkövetnek majd jelöltjeik bejuttatása érdekében, így a szomszéd ugyancsak heves választási mozgalmak elé néz. Míg azonban az új országgyűlés megalakul, addig édes kevés közünk van Ausztriához.

Az osztrák események hatása alatt sokáig fentartotta magát nálunk is az a hír, hogy országgyűlésünket már az őszy folyamán feloszlatták. Hozzászoktak ugyanis politikusaink ahhoz, hogy nálunk minden az osztrák példa után indul. Ezuttal valószínűleg csalódtak. A kormánynak semmi oka sincs arra, hogy a népet egy téli választás viszontagságainak kitegye. Az országgyűlés időelőtti feloszlásának tervéről hivatalosan mit sem tudnak, eszerint megnyugodhatunk abban, hogy az új választásokat csak az országgyűlés ez utolsó ülészakánájának lejárta után: jövő tavasszal rendeli el a kormány.

A képviselői beszámolók azonban már számot vetnek a választások esetleges időelőtti elrendelésével is. Apponyi, Tisza s több vezetőpolitikus a napokban tartja beszámoló beszédét, amely beszédeket a hosszú pihenés után ugyancsak érdeklődéssel várják. Különösen kíváncsiak arra, vajjon Tiszáék és Apponyiék kibékülnek-e, vagy még mélyebbé válik közöttük a szakadás? Akik szeretnek politizálni, előlött is eleget elmélkedhetnek. Bennünket azonban nem a pártpolitikai és közjogi szempont érdekel a beszámolóknak, hanem az, hogy visszatükrözik-e, vajjon azok az alsóbb osztályok gazdasági jólétével való törődést!

Aki nem ismeri mezőgazdáinknak és kisiparosainknak válságos helyzetét, nem viseli szíven sorsukat, az beszélhet igen szépen a nemzeti politika eszményi feladatairól, de az ország gazdasági előrehaladásán keveset fog lendíteni. Már pedig mit érnek a szép szónoklatok, a szenvedélyes viták, ha amellet a nép nyomorog, a kisipart agyonnyomják, a középosztály elégedetlen! Az volt a baj nálunk eddig, hogy mindenki jogász akart lenni; politikus csizmadia voltunk, a politikát passzióknak és nem gyakorlati célként tekintettük. Pedig lám, annak gyakorlati célja van és ez: a közjólét emelése.

Most már új felfogás tör utat. Az elhanyagolt gazdasági kérdések iránt érdeklődni kezdenek, mert belátták, hogy azok megoldásától függ a nemzet jóléte. A jövő választásokon már nemcsak az lesz a döntő, hogy ki milyen poli-

tikai párthoz tartozik, hanem az, hogy milyen gazdasági elveket követ.

A kereskedők múlt héten nagygyűlést tartottak Miskolczon és elhatározták, hogy kereskedő csak olyan képviselőjelöltre szavazzon, aki kötelezi magát a kereskedők különleges érdekeinek képviselésére. Céljuk nekik az adóterhet még inkább a gazdák nyakába varrni; a szövetkezeteket, amelyek versenytársaik, tönkretenni s a maguk számára kicsikarni minden lehető kedvezményt.

A kereskedők tehát szervezkednek. Nem árt ezt tudomásul venni a gazdailágnak sem. Érdekeik eddig sem voltak kellőleg képviselve a parlamentben; ha tétlenül maradnak, ellehetnek rá készülve, hogy ezután még jobban mellőzöttet fognak. Élet és halál, boldogulás és pusztulás kérdése az, hogy minden választópolgár igyekezzék megismerni a saját igazi gazdasági érdekeit. A kereskedő kereskedő-programot követel, a gazda követeljen gazda-programot és ne téveszsze öszsze jó barátjaival azokat, akik tiszteségtelen üzletek támogatására, a mezőgazdasági termelés gyengítésére s a szövetkezeti eszme agyonfojtására törek-szenek.

A tüzhely törvényes védelme.

Régóta kívánjuk már annak az emberséges eszmének a megvalósítását, hogy sem adósság, sem semminemű adó — legyen az állami vagy községi — követelés fejében a szegény embernek legszükségesebb házibutorát, egy vagy két szobára való berendezését, a megélhetéshez szükséges eszközeit lefoglalni és elárverezni ne lehessen. Ma már több oldalról is jelentik, hogy az igazságügyminiszteriumban komolyan foglalkoznak egy ily irányú törvényjavaslat előkészítésével, mely ha törvényt válik, véget vet a leglelkiismeretlenebb uzsorának, mely leginkább a legszegényebb néposztály vérét szipolyozza ki s véget vet azoknak a tömeges gonoszságoknak, melyeket országszerte elkövetnek. Ahogy ma Magyarországon a végrehajtási törvény megvan alkotva, az tág teret nyújt a legnagyobb kiméletlenségre, különösen a szegény néposztály ellen, úgy hogy annak alkalmazása nem egy embernek adta már kezébe a fegyvert az öngyilkosságra s nem egy családot kergetett a kétségbeesés örvényébe, a végveszedelembé. Amikor korunk telve van a humanizmus jelmondataival, akkor ideje, hogy a kormány is tegye meg a humanizmus szent nevében kötelességét. Ez a törvényjavaslat csak úgy lesz minden tekintetben üdvös, ha egyáltalán mindenemű követelés ellen megvédelmezi a szegény ember otthonát. Várjuk jó reménnyel az igazságügyi kormány kebeléből azt az értesítést, mely megnyugtat

arra nézve, hogy az otthon védelmére vonatkozó törvényjavaslat minden megbeszélés nélkül oda fog kerülni legközelebb az országgyűlés elé, mely legnemesebb feladatai egyikét teljesíti, midőn azt törvénynyé válva, minél sürgősebben átadja az életnek, a valóságnak.

Hitelszövetkezeti eredmények.

Az országos központi hitelszövetkezet köteleibe tartozó falusi szövetkezetek múlt évi összesített mérlegeit most tették közre. Ezek a szövetkezetek mint eléggé ismeretes, kétfélék. Egy részüket a régi Hazai központ alakította. Ezek voltak a szövetkezetek uttörői, a másik rész az újabb alakítások, az országos intézet alkotásai.

Pest vármegye 83 szövetkezetével ma is elől áll. Ezeknél a tagok száma 29.215, az üzletrészeké 56.097, több mint három millió korona értékkel. A Pestmegyei szövetkezetek vagyona a tartalékalap betudásával közel öt millió korona.

Pest után felemlítjük Nyitrát, hol a gazdasági egyesület vezetőinek, Emödy József, Mesko Pál és Mezey Gyulának lelkesedése nem kevesebb mint 43 szövetkezetnek adott létet. Az eredmény itt sem csekély, mert 6387 tag aláírt 9662 üzletrészt 472.111 korona értékkel.

Az intézetek számát tekintve második megye az országban Somogy, ahol 61 szövetkezet több mint tízezer taggal, 28 ezer aláírt üzletrészszel működik. Mint jól benépesített vármegyét említhetjük még Temest, Szilágyot, Udvarhelyt és Zemplént. A nagy Bács-Bodrogban csak négy szövetkezet van, 737 üzletrészszel; Baranyában három, Beszterce-Naszódban kettő, Fehérben, Hontban egy, Gömörben is csak kettő, bár a kivándorlás árja már onnan is megindult.

A szövetkezetek működésének főeredményét a következő számok mutatják: A múlt év végén 712 szövetkezet volt kapcsolatban az országos központtal, 141.623 taggal, 278.346 üzletrészszel. Az aláírt üzletrészek értéke 14.789.077 korona. A tartalékalap 590.929 korona, a betétek összege 5.532.589 korona, a központtól igénybe vett hitel 17 millió korona, a nyereség pedig 480.512 korona.

Minden jel arra mutat, hogy itt nagy, alig kiszámítható fejlődéssel állunk szemben, amelynek jóformán csakis a központ pénzerejének korlátolt-sága szab határt. Máig a szövetkezetek száma újból másfélszázzal szaporodott s ez év végeig bizonyosan

eléri a 900-at. Az a 12—13 millió korona, mit a szövetkezetek tagjai e réven gyűjtöttek, mutatja, hogy népünk kapva-kap a neki nyújtott alkalmon, takarékoskodik és félre rakva a jelentől elvont filléreit, igyekszik szebbé tenni a jövőt. Egy-egy szövetkezeti tagra eső vagyon közel jár a tíz koronához, ami nem látszik soknak. Ha azonban figyelembe vesszük azt, hogy a szövetkezeteknek közel fele új alakítás, nem fog olyan kevésnek feltűnni.

Azok, kik valaha ez eszme bölcsőjénél állottak, meglehetnek elégedve az eredményekkel s a nemzet méltán tekinthet büszkén arra a sikerre, mit ezen az előbb parlag mezőn a kitartó és lelkes munkásság elérni tudott. A jobb jövő záloga ez.

Harcz a munkanélküliség ellen.

II.

A foglalkozásnélküliek gyámolítására tökéletesnek elismert alak a *munkásgyarmatok* létesítése, melyekben maga az intézet ad ideiglenes munkát, vagy legalább szigorú felügyelet alatt tartja a munkásokat mindaddig, míg azok állandó elhelyezését biztosíthatja. Ilyen munkásgyarmat van Hollandiában, mely ma több ezer volt koldust és csavargót foglalkoztat és 224 állandóan letelepedett családjával. Németországban is vannak ilyen gyarmatok. E gyarmatokban a munkás az első 14 napon ingyen dolgozik, azután kis napszámot kap, mely csak 60 fillérig terjedhet. A kiképzett munkást elküldik és ismét dologtalan és avatatlan emberek kiképzését kezdik meg. Ez nem jövedelmező vállalkozás tehát, de szép ezélt szolgál.

Bréma mellett egy u. n. *otthon-gyarmat* virágzik. Célja az, hogy a foglalkozást nem találó vagyontalanoknak lehetővé tegye az önálló otthon létesítését. Ha a jelentkező munkás három évig jól viseli magát, akkor megnősülhet, lakást kap istállóval és két hold földdel. Az otthon-gyarmatban jelenleg 25 ilyen család él jó anyagi viszonyok között.

A *párisi munkásszálloda* a foglalkozásnélküliek segélyezését tűzte ki célul. Az intézetbe bárkit felvesznek mindaddig, míg munkát nem talál. Délelőtt járhat munka után, délután favágással kell foglalkoznia, hogy a lakás és koszt költségei megtérüljenek. Ennek az intézménynek igen érdekes a szervezete. Az intézet bázárakat oszt ki mintegy 75 krajczárért Páris jómódu polgárai közt, akik a szükködőnek készpénz helyett ilyen bázárát adnak. Aki ezt felmutatja, az egy napig lakást és kosztot

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZ-GYÁR
Fuchs és Schlichter BUDAPEST,
 VI., Angyalföld, Jász-utca 7.
Csakis a hazai ipart pártoljuk. — Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek berendezése.

☛ Árjegyzékek, költségvetések, tervek INGYEN és BÉRMENTVE. ☛

kap. Innen aztán ajánlólevéllel munkaadóhoz küldik. Évenként 2—3000 szegény embert foglalkozáshoz juttat ez az igazán humánus intézet.

Husháboru.

A budapesti mészáros-iparostestület azon töri a fejét, hogy a husárakat fölemelje. A fölemelést bécsi mintára tervezik, vagyis be akarják hozni azt, hogy a gazdaember, ha eladja az állatot, annak fogyasztási adóját fizesse meg. Ezt eddig a mészáros fizette, aki persze a hus árában bevette a fogyasztó közönségen. A hus ára maradna a régi, de a fogyasztási adót a gazda fizetné. A gazda ezt az állat árába volna kénytelen beszámítani. E szerint a hus drágulna csak azért, hogy a mészáros többet nyerjen.

Hogy a budapesti mészárosok e törekvése mit jelent s ha keresztülvihetik, milyen hatással lesz a főváros lakosságának élelmezési viszonyaira, abból a statisztikából következtetjük, mely kimutatja, hogy kiváltkép a szegényebb néprétegek husfogyasztása az utóbbi 15—20 év alatt ijesztő módon lepadt s minimumra szállott le a magyar fővárosban.

A kimutatás szerint ugyanis 15 évvel ezelőtt még átlag fejenként és naponként egy lakosra a husfogyasztásból 46—56 dekagramm esett, ez az átlag ma már 22—26 dekára esett le. Nem is kell nagy tudomány ahhoz, hogy kiszámíthassuk azt a nagy nemzetgazdasági kárt, ami a husfogyasztás esökkenése folytán előáll. Megérzi ezt elsősorban a mezőgazda, de ami még nagyobb horderejű, a nép satnyulásának, elgyengülésének kétségbevonhatlan okozója a husfogyasztás esökkenése.

És az a szomorú állapot nemcsak a fővárosban, de a vidéken is meg van. A főváros intéző körei az Országos Magyar Gazdasági-Egyesület tanácsára a népnek olesó hussal való ellátására több üdvös intézkedést léptettek életbe. Növendék-marhahusnak, bivalyhusnak az elárusítását tették lehetővé. De ezen intézkedéseknek jótékony hatását nem érezhette a szegényebb néposztály, mert a fővárosi mészárosok nyereszkeskedő tömege a hus árát fölszófolta, vagy ha ezt nem tette a szegény ember által vásárolt egy kiló husnak háromnegyedét nyomtatékban, esontban adta. „Hja, mi is megvesszük a gazdától a csontot is, a hus csonttal jár!” — ez volt a válasza a mészárosoknak a panaszokra.

A husárak mesterséges fölemelése ellen, mint halljuk, a főváros tanácsa már megtette a kellő előkészületeket, hogy az esetre, ha a mészárosok végrehajjták a hus árának a fölemelését, a közönség más uton jusson husszükségletének kielégítéséhez. És ez helyénvaló is, mert ha a husárak csakugyan emelkednek, akkor a szerényebb sorsu fogyasztó még kevesebb húst eszik, még rosszabbul táplálkozik, holott nem erre, hanem a jó táplálko-

zás megkönnyítésére és olesóbbá tételére kell törekednünk. Jó lesz tehát a körmére koppintani a mészáros iparosoknak!

A kassai agrárgyűlés.

Az Országos Magyar Gazdaszövetség és az Abauj-tornamegyei Gazdasági Egyesület folyó évi október hó 8-ikán gazdakongresszust tart Kassa városában. A magyar gazdák gyűlése iránt máris igen nagy az érdeklődés egész Felső-Magyarországon. Gróf Károlyi Sándor, az O. M. G. E. elnöke felhívta az országban levő gazdasági szövetségeket és egyesületeket, hogy a kongresszuson, melyen nagyjelentőségű, közérdekű ügyek fognak tárgyalatni, képviseltesék magukat. A felhívásra minden oldalról a legkedvezőbb válaszok érkeznek, a közeli vármegyék birtokosai pedig nagy számmal jelennek meg a gazdaggyűlésen. A részvételre jelentkezni lehet úgy az Országos Magyar Gazdaszövetségnél Budapesten, mint gróf Hadik Jánosnál, az Abauj-tornai Gazdasági egyesületelnökénél Kassán. A kongresszus főtárgya a magyar középbirtokosság és a városi közeposztály bajainak földerítése és e bajok orvoslásmódjának megállapítása.

KÜLFÖLD.

Khinai háboru. Hogy a hatalmak a muszka cászár ajánlatára kiürítsék Pekinget, Khina fővárosát, abból semmi sem lett, mert több hatalom már érdekeinél fogva sem tette, hogy visszavonuljon. Ezt a lassu huza-vonát a boxerek arra magyarázták, hogy a hatalmak között nincsen egyetértés és újra erősebb támadásokat tettek az európaiak, vagyis a Khinába tolaakodó idegenek kiüldözésére. A támadás következménye az lett, hogy az oroszok Lutájnál, Taku közelében kénytelenek voltak meghátrálni az erős boxer-csapatok előtt.

Berlinben ezért ujabban is hangoztatják, hogy Khinából nem kell csapatokat kivonni, de ellenkezőleg szaporítani, erősíteni volna ajánlatos minden hatalom részéről. Ezt megtették már előbb, most az utban levő haderő megérkezését várják csupán a hatalmak, hogy a khinai lázadást teljesen leverjék. Ennek a komoly fellépésnek mindenestre meg lesz az a haszna, hogy annál hamarabb helyreáll a béke Kelet-Azsiában.

A békealkudozások egyidőre ismét félbemaradtak, vagyis el sem volt kezdhető, mert Li-Hung-Csáng, a khinai császár megbizottja még késedelmeskedik, de utban van Peking felé, hol az idegen hatalmak követői várják az ősz politikust. Arról is érkeznek hírek, hogy a boxerek a khinai csapatok segítségével el akarják vágni a Peking és Tienczin között levő összeköttetést, mi által az idegen csapatok a fővárosban szorulnának, hanem erre nem elég erősek a khinaiak. A szövetséges csapatok pedig éber figyelemmel őrködnek ez utvonalon. Ezekből látható, hogy a khinai bonyodalom még hosszasan fog eltartani.

Angol-bur háboru. Mult számunkban jeleztük, hogy e héten igen érdekes és sokat jelentő eseményeket várunk a burók szabadságharczában. Ime bekövetkezett. *Krüger Pál*, a hetven éves aggastyán, Transzvál köztársaság elnöke elhagyta hazája földjét. Kormányától hat hónapi szabadságot vett, mely időre Salk-Burger tábornok van elnöknek választva.

Az öreg Krüger azért utazott el, hogy Európában fölkeresse az uralkodókat és személyesen kérje azok közbenjárását Transzvál szabadállam eltörlése ellen. Mielőtt elhagyta volna szeretett hazája földjét, Stein, Oránzs állam elnökével hirdetményt adtak ki, melyben kijelentik, hogy a Roberts angol lord által kiadott békebevezést semmisnek nyilvánítják, a két köztársaság szabad polgárai pedig soha sem fognak meghódolni Angliának.

Krüger elnök ugyanis azt fogja ajánlani a hatalmaknak Európában, hogy az angolok felügyelete mellett hagyják meg a két bur köztársaság szervezetét és államiságát, különben béke addig soha sem lesz, amíg csak egy bur él a földön. Krüger, a menekülő elnököt Hollandiában várják. Onnan fog elindulni európai útjára, mint Kossuth Lajos 1849-ben. A burok pedig harcznak tovább. Visszavonulnak a hegyek közé, aztán le-lecsapnak az angol zsoldosokra. És mi hisszük, hogy kitartanak még sokáig, hisszük, hogy a harc folyását elhúzzák még egy-néhány hónapig és azalatt az ősz elnök megkopogtathatja az európai hatalmak ajtaját az emberi jog, az igazság és tisztesség nevében. Hogy milyen lelkesedéssel várják az ősz szabadságharcost mindenfelé, arról már igen sokat irnak a lapok.

A most folyó harcokról a következőkben számolunk be:

A visszavonuló burok csak azért tartottak eddig kelet felé, hogy Krüger útját biztosítsák a Delagoa-öbölbe. Most, hogy ezt elérték és az ősz bajnok Lorenzo-Marquezből van, visszavonulnak északra a Zontpass-hegyekre. A napokban szétrombolták a Krokodil-folyó hidját és elégettek háromszáz teherhordó szekeret, hogy az angolok ne használhassák.

Stein elnök a határig kísérte öreg barátját és elnöktársát. Ott érzékeny bucsut vettek. Az egyik visszatért harcolni, a másik pedig jön, hogy a világot megnyerje igaz ügyüknek. A visszamaradt Stein elnököt igen óvják a burok, mert hiszen ezidő szerint ő lett a lelke a további küzdelemnek. A Stein visszavonulhatásáért most igen elkeseredett harc folyik, ami fölött nagyon aggódnak Londonban az angolok. Koomatiportnál még egyre tart ez a küzdelem. Londonból jelentik, hogy Roberts lord, angol fővezér október 2-án elhagyja Dél-Afrikát és Natalon át hajóra fog szállani.

Lapunk zártakor kapjuk a szomorú táviratot, mely hírül hozta De Wett tábornok halálát. Ő volt a guerilla-harcok vezetője, lelke, ott esett el, mint igazi nős, a harcmezőn, az ellenség gólyójától szíven találva. A Potschofstroom melletti heves ütközetben a sebesülése után rögtön meghalt. Így hullanak a burok legnagyobbjai a hosszú harc alatt és a legjobbak eleste után kérdés, hogy a nép, a hősök tábora nem veszíti-e majd el reményét?

TÖRVÉNYKEZÉS.

A szatmári testvérgyilkosság.

Mindenki élénken emlékezhetik még a szomorú szatmári bűnügyre, amely sötét helyet foglal el az utóbbi évek bűnügyi krónikájában. Papp Elemért, egy tizenhét éves gimnazista fiút megölette a tulajdon bátyja, Papp Béla csak azért, hogy egyedül örökölje atyjuk vagyonát. Uri életet akart élni, négylovas hintón járni s a gondtalan élet utáni vágy érlelte meg Papp Bélában, a földbirtokosban, a tartalékos huszárhadnagyban azt a gonosz tervet, hogy öcsesét el teszi láb alól. Ur létére persze önmaga nem vállalkozott a véres tett végrehajtására. Erre a szolgálatra kínálkozott egy elzüllött, korhely rokona, unokabátyja, Papp Zoltán. A korhely rokonnak különben is kapóra jött a dolog: így legalább kedvére szarolhatta Papp Bélát. Mesékkal tartogatta Papp Bélát, aki végre is megunta unokabátyja tétlen fecsegését és felbérelte a saját juhászát, Zsoldics Mihályt, hogy ölje meg az ártatlan fiút. Zsoldics nem is igen szabadkozott a tervtől s mikor Papp Béla kétezer forintot ígért neki, megtörtént a galád vérszerződés. A vén juhász egy őszi estén, tavaly november 18-án megtette, amit kívántak. A kak-szentmártoni tanya közelében Papp Bélával és Zoltánnal előre megbeszélte és részletesen kidolgozott terv szerint megölte Elemér urfit, pisztolya tokjával leütötte s aztán két golyót is röpitett a fejébe. Meghalt a szegény fiu rögtön. Véres teste ott maradt az országút porában egész nap, másnapon találták csak meg tanyai emberek.

A gyilkosság gyanuja már kezdetben Papp Bélára hárult, december 2-án el is fogták; 3-án esendőrök kísérték be Papp Zoltánt is s egy napra rá Zsoldics is fogságba került. Hosszu vallatás következett ezután. Papp Béla először gögösen tiltakozott, majd kétségbeesetten tagadott, végül megtörtén — vallott. Beismerte bűnét Zsoldics Mihály és Papp Zoltán is.

A tárgyalás május hó végén folyt le rendkívüli érdeklődés mellett a szatmári törvényszék, mint esküdttbírótság előtt.

Közel három napig tartó tárgyalás után az esküdtek bűnösnek mondták ki Zsoldics Mihályt a gyilkosság büntetésében, mint tettest, Papp Bélát, mint fölbujtót, Papp Zoltánt, mint bűnsegédet.

Erre a bíróság Zsoldicsot és Papp Bélát kötéltől halálra, Papp Zoltánt 8 évi fegyházra ítélte.

Az ítélet ellen a védők semmiségi panaszt

A FÜGGETLEN UJSÁG

kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25., „Köztelek“

Bérmentes küldéssel együtt.

KAPHATÓ:

Honszerző ősaink Históriaja.

Ára 40 fillér.

Kossuth Emlék

Írta: CLAIR VILMOS.

Füziött példány ára 40 fillér. Vászomban kötve ára 60 fillér.

Karikás János Amerikai Kalandjai.

Ára 50 fillér.

jelentettek be, amelyet most tárgyalt a kir. Kuria I. büntető tanácsa.

A semmisségi panaszt azért jelentették be, mert a tárgyalás alkalmával a törvényszék nem adott helyet annak a bizonyításnak, hogy Papp Béla átöröklött elmebajban szenvedhet. A Kuria előtt Zsoldics védője lendületes beszédben kifejti, hogy nagyon szigorúnak tartja védenézére nézve a halálbüntetést, mert Zsoldics akaratának megtevésével, elhatározó képességének teljes leszerelésével biratott rá a testvérgyilkosságra. Büntetőjogilag nem számítható terhére az emberölést gyilkossággá minősítő előre megfontolt szándék. Ő csak bünbakja volt Papp Bélának s ezért igazságos, kegyelmes ítéletet kér védenézére.

A beható tanácskozás után a Kuria az összes semmisségi panaszokat elvetette, tehát a testvérgyilkost és büntársait sujtó ítélet jogerősnek tekinthető.

MI UJSÁG?

A király jótékonyága. Ő Felsége a király a szolyvai rom. kath. hitközségnek templomépítésre magánpénztárából 600 korona segélyt adományozott.

Nem kell Bethlen-szobor. A nagy-enyediek elhatározták, hogy Bethlen Gábor erdélyi fejedelem emlékére szobrot fognak állítani; meg is indították a gyűjtést a szoboralap javára. Torda-Aranyos vármegye állandó választmánya Betegh alispán ajánlatára kimondta egyszerűen, hogy *nem kell a szobor, mert efelére nincs pénze a megyének.* A megyebeliek érdeklődéssel várják a megyei közgyűlést, hol ezt az ügyet tárgyalni fogják.

Kossuth-szobor leleplezés Nagy-Körösön. Nagy-Körös városa e hó 30-án leplezi le Kossuth Lajosnak szobrát. A város előkelőségei a legnagyobb fényt fejtik ki eme hazafias ünnep alkalmából. Az avató beszédet Kovács Lajos református lelkész, az ünnepi diszbeszédet pedig a város országgyűlési képviselője, Eötvös Károly fogják tartani. Kossuth Ferenczet Nagy-Körös városa küldöttségileg hívja meg a leleplezési ünnepélyre.

Uj huszkoronás bankjegyek. A nemsokára forgalomba kerülő új huszkoronás bankjegyeknek lesz egy különös sajátosságuk. A bankjegyek egyik oldala ugyanis csak magyar szöveggel bír, a másik, kétfejú sáros oldalán a monarchia másik államában levő valamennyi nemzetiség nyelvén lesz olvasható a szöveg, tehát német, cseh, lengyel, szlovén stb. stb. nyelveken.

Élve eltemetett gyermek. Nagy-Váradon el akartak temetni egy gyermeket, aki élt. Két orvos állította ki róla, hogy halott s mikor aztán a temetőben a koporsót leeresztették a sírba, a halottnak vélt gyermek elkezdett nyöszörögni. A gyászolók megborzadtak és a sírásók megrettenve hagyták abba a munkát. A koporsóból jövő zaj egyre erő-

sebben hangzott. Erre felhúzták a koporsót és sietve felnyitották. A gyermeket a koporsóban életben találták. Ezt a csodálatos dolgot olvassuk az egyik nagyváradi ujságban, a mely hozzáteszi, hogy a gyermek, akit csaknem elevenen temettek el az orvosi tudomány dicsőségére, ma is életben van. Mi igaz a dologból, majd kideríti a vizsgálat.

A fináncz kalandja. Szabó József pénzügyőr a budapesti Erzsébet-királyné-utja mentén állott őrszemet a minap éjjel. Egyszer csak két alak áll eléje.

— Mi ujság? — kérdezik a pénzügyőrtől.

— Semmi! — felelt emez.

— De igen, — volt a válasz, — adja ide a köpönyegét meg a fegyverét. Ezzel a pénzügyőrré rohantak, aki kihuzta oldalfegyverét és helybe hagyta két látogatóját, akik vérbe borultak s futásnak eredtek, de megigérték, hogy többen jönnek vissza. Szavukat be is váltották. Négyen jöttek vissza, hogy a pénzügyőrt megostromolják, aki ekkor a levegőbe lőtt, hogy elijeszze kellemetlen látogatóit. Az államrendőrség most keresi őket.

A magyar papir. A tavasszal a közoktatásügyi minisztérium a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg rendeletet adott ki, melyben elrendelték, hogy az iskolákban csupán olyan papírneműt és iskolaszert szabad használni, melyről kétségtelenül megállapítható, hogy magyar gyártmány. Ezt a rendeletet most a tanév elején az iskolaigazgatók nem tudták kellő erélylyel végrehajtani, mert a gyárak egy része nem gondoskodott védőjegyének beiktatásáról és a magyar árut nem lehetett a külföldiől megkülönböztetni. Ezért is a miniszter visszavonta rendeletét és annak végrehajtását a jövő esztendőre halasztotta. Egy esztendőig tehát a magyar papír-ipar nem részesülhet az iparpártolás nagyhangon hirdetett áldásaiban.

Chimay hercegné és Rigó Jancsi. Chimay hercegné londoni lapok értesülése szerint kibékült az első férjével és elvált az ő Rigó Jancsijától, kivel eddig Kairóban élt. A különöz asszony már Párisban van s a boulognei erdőben mutogatja magát. Mi lett Rigóból, nem tudják. Némelyek tudni akarják, hogy meghalt, egyenesen pestisben, mások szerint azonban visszatért megint a hegedűjéhez.

Megölte a vejét. Galló Mihály magyarszéki lakos márczius 19-én megölte a vejét, Vörös Vendelt. Szándékos emberöléssel vádolva állott minap az após a pécsi esküdtszék előtt. Gallót kétnapi tárgyalás után felmentették az esküdtek. A megölt ember iszákos, durva, kegyetlen volt és összes hozzátartozóit egyre kinozta.

Lóárverés. A magy. kir. állami lótenyészintézetekből kisorolt anyakanczák, számfeletti fiatal kanczák és heréltek a budapesti „Tattersall” helyiségében (Külső-Kerepesi-ut) 1900. október 3-án, esetleg folytatólag, árverés útján fognak eladatni. Az árverés minden nap 9 órakor kezdődik. —

Eladásra van kijelölve összesen 134 db ló és pedig 111 kanca, 23 herélt. A lovak a kikiáltási áron alul nem adatnak el és a vételár azonnal lefizetendő.

A brassói zöldszások határozata. A brassói városi képviselőtestület magyar tagjai a múlt héten adták be a felebbezést a Brassó városi zöldszász képviselőtestületi tagok határozata ellen, melylyel kimondták, hogy Brassó város hivatalos neve Kronstadt legyen. E felebbezést október 1-én fogja tárgyalni Brassó vármegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése, melyen — reméljük — a zöldszások alapos leczkében fognak részesülni.

Magyar szó zsidó templomban. Nyiregyháza városában hónapokon át folyt a harc azért, hogy magyar szó hangozzék az izraelita templomban. Szabolcsmegye főispánja, Feilitzsch Berthold támogatván a nemes czélt, végre is a napokban diadal-maskodott a magyar nyelv. A zsidótemplomban megtartották az első prédikációs istentiszteletet. Az ünnepi alkalomra diszben jelentek meg a főispán, a megyei és városi tisztviselők, valamint a katonai tisztikar képviselői s gratuláltak a hitközség érdemes elnökének, Baruch Arnoldnak.

A szegény asszony becsülete. Egy óbudai özvegy-asszonyt a kerületi elüljáróság tejhamisításért még 1897. szeptemberben husz forint pénzbüntetésre és két napi elzárásra ítélte. A szegény asszony váltig erősítette, hogy ő nem hamisította a tejet s maga sem tudja, hogyan került a víz a tejébe. Meg is felebbezte az elüljáró ítéletét, de a felsőbb fórumok jóváhagyták. Az asszonyt kétségbeejtette az ítélet, mert a becsülete, a boldogsága forgott koczán. A tehenet eladta, hogy többet ne vádolhassák tejhamisítással. De ez sem használt semmit. Nagy öreg betűkkel új instancziát küldött az elüljáróságnak, a melyben azt kéri, hogy az elzárást változtassák át pénzbüntetésre. Sirva panasolja, hogy szép hajadon lánya van, a ki megtalálhatná a maga boldogságát, de ki fogja elvenni a becsukott asszony leányát. Mindenét odaadja, csak a becsületét ne bántásák, ne zárják el. A kerületi elüljáró nem segíthetett a baján, noha a vizsgálatra kiküldött kezelőtiszt szinte rigmusokba szedte, hogy micsoda nagy csapás lesz az az egész családra, ha az asszonyt elcsukják. Az özvegy még tovább próbálta a szerencsését s fölvitte a miniszterig. A belügyminiszter, ugy látszik hajlandó segíteni a szegény asszonyon. Az ítéletet ő sem változtathatta meg s a felebbezést elutasította. De nem küldötte vissza az írást, hanem értesítette a közigazgatási bizottságot, hogy a felebbezést kegyelmi kérvénynek tekinti s fölhitte a bizottságot, hogy erre vonatkozólag tegye meg javaslatát. A szegény özvegyasszony írása tehát a király elé kerül s a király fogja megmenteni a boldogságát.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Az őszi takarmányozásról.

Az állatok őszi takarmányozása, illetőleg az átmenet a zöld takarmányozás, vagy legeltetésről a száraz takarmányozásra, bizonyos rend és fokozat szerint kell, hogy történjék. Ezen rend főleg abban nyilvánul, hogy a zöld takarmány fokozatos elvonásával annak helyét több és több szíraz takarmánnyal pótoljuk. A legelőre járó állatoknál pedig a szerint, a mint több vagy kevesebb táplálékot találnak odakint, napról-napra rövidebb időre hajtjuk ki őket, s e mellett az istállóban elébük adott takarmány mennyiségét növeljük.

Hogy milyen és mennyi takarmányt adjunk őszzsel állatainknak, e kérdésnél tisztában kell lennünk első sorban azzal, azt kívánjuk-e állatainktól, hogy azok hasznosítsanak is, vagy pedig úgy kell-e takarmányoznunk őket, hogy csak épen megéljenek?

Az adandó takarmány mennyiségét és minőségét tehát a szerint kell megállapítanunk, tejel-e, avagy borjut nevel a tehen, dolgozik-e a ló, az ökör, vagy pihen?

A lónak, a mely úgy nyáron, mint télen dolgozva van fogva, kizárólagos takarmányát a zab, széna és szalma képezi, nyáron kevés zöld takarmány, esetleg legelővel felváltva. A ló őszi takarmányozásánál tehát a fősúly arra fektetendő, hogy az a zöld takarmány, a mit nyáron kapott, jó szénával s kevéssel több zabbal legyen helyettesítve, különösen akkor, a mikor az őszi szántás, őszi vetés nehéz munkáját végzi.

A szarvasmarha közül az ökör, ha az nyáron kevés széna és szalma mellett nagyjából zöld takarmányt kapott, az őszi átmenetnél viszont fokozatosan kevesebb és kevesebb zöld takarmány mellett szénára — s különösen, ha erős dologra vannak fogva — kevés erőtakarmányra lesznek szoktatva. A zölden etetett luczerna vagy csalamádé helyett réti vagy mesterséges szénát, szeckázott szalmával kevert répa, burgonya és korpát vagy darát kap, többet vagy kevesebbet aszerint, hogy mennyit és milyen erős munkát végez.

A tehenek, ha azok a legelőre jártak, a mikor az kopik vagy kisül, a szerint, hogy táplálékot lennek, vagy egészen istállóra szorulnak, pót- illetve rendes takarmányozásban részesülnek. A póttakarmányok szénából, szeckával kevert répa, később ezek mellé korpa, esetleg darával készített keverékből állhatnak.

A juhoknak, mint tudjuk, a legelő képezi egyedüli táplálékát kora tavasztól hóesésig. Ha azonban őszzsel a tulságos sok esőzések kevés időre beszori-

tanák a juhot az istállóba, akkor is megelégesznek buza- vagy zabszalmával.

A *sertések*, ha azok kint járók, zöldet, gilisztát, rovar s ilyesfélét találnak odakint, a míg a föld be nem fagy. Ne gondoljuk azonban, hogy ezek mellett elég kevés innivaló moslékot adnunk a sertésnek. Az amit kint talál, még krumplic vagy répatarlókon is, nagyon kevés neki s azért, ha az hazajön a legelőről, kevés felvágott répalevél, nyers burgonya vagy répát ne sajnáljunk tőlük, meghálálják ők azt. —gh—

A szüretelésről.

Egy-két hét választ el bennünket a szőlő teljes megérésétől, illetve a szürettől s azért nem lesz érdektelen, ha itt egyet-mást elmondunk a szőlősgazda legkedvesebb foglalkozásáról, a szüretelésről.

Száraz időben kezdjük meg a szüretet, ez az első, a mit — ha csak lehet — be kell tartanunk. Mert ha igaz is az, hogy ha harmatos vagy esőtől nedves a szőlő, több borunk lesz, de milyen must lesz az, a miben víz is van!

A mi a szőlő leszedését illeti, gyors és rendes munkát a következőképen végezhetünk: A szedő egy kézzel a fürtöt megfogva, a másikkal kés vagy olló segítségével levágja azt a tőkéről, hogy az meg ne rázódjék, nehogy a szőlőbogyók a földre hulljanak s ott kárba vesszenek. A lemetezett fürtöket sajtárba szedjük, melyből puttonyba átöntve, így a présházba hordjuk s ott a kádba vagy szőlőzuzókba felöntjük.

Ha két fajta, vörös és fehér szőlőnk van és vörös bort akarunk készíteni, úgy a kék szőlőt a fehértől elkülönítve kell szednünk.

Esős, hűvös időjárás mellett gyakran megesik, hogy a szőlő egy része éretlen marad, más része meg rothadásnak indul vagy penészes, ilyenkor azt meg kell válogatni.

Nagyon rossz szokás, hogy a szedők munkájában kenyereket esznek. Ezt nem szabad tenni, mert a kenyérmorzsa ha a szőlő közé hull és bele kerül a mustba, a bor megromlását, savanyodását idézi elő.

A bor, illetve a must megvizezésétől óvakodjanak a gazdák. Vizzel megsaporított mustból jó, erős, tartós és zamatos bor soha nem lesz s mi több, az olyan termelőt, a kit rajta kapnak ilyen esalfaságon, meg is büntetik, mert ez az eljárás törvénybe ütközik.

Azért, ha kevesebb is a mustunk, kezeljük csak azt rendesen; mert többet ér a jó borból a kevés, mint a rosszból a sok.

A burgonya elrakása télre.

A burgonyát pincékben vagy szellős raktárakban lehet legjobban eltartani, ahol ilyenek rendelkezésre állanak. De sok helyen van arra eset, hogy

a pincék mással lesznek megtöltve, vagy nagyobb termés esetén a burgonya a raktárakba nem fér el; ilyenkor közönségesen földdel betakart kupaczkokba rakjuk el télire a burgonyát.

A mi a kupaczkokban való eltartást illeti, ennek előnye a pincékben való eltartás fölött az, hogy míg itt könnyebben fonnyad és csirázik a burgonya s így tápértékéből veszít, addig a kupaczkokban ennek nincsen annyira alávetve.

A kupaczkokat akként készítjük, hogy száraz, lesarabolt helyen a burgonyát prizma-alakban felrakjuk, a kupaczkot száraz szalmával vékonyan beföldjük s annak fölébe eleintén vékonyabb, később a hideg növekedésével vastagabb és vastagabb földtakarót adunk.

Ügyeljünk a kupaczkok méretére, amelynek burgonyánál 1.2—1.5 m. szélesnek kell lennie. Összerakás után a kupaczkokat ne egyszerre, hanem fokozatosan takarjuk be földdel, hogy az u. n. *izzadás* elpárologhasson.

A megromlás ellen a szellőztetőket alkalmazzuk, vagy enyhébb vidékeken úgy is tesznek, hogy a kupaczk gerincét a szalmára nem takarják be földdel.

A szellőztetők deszkából összeütött csatornák, vagy zsupszalmából készült kémények lehetnek, amelyek vagy a kupaczk oldalán vagy gerincén egymástól 8—10 m. távolságra lesznek elhelyezve. Ha az a hely, ahová a kupaczkokat elrakni szoktuk, megengedi, legezészerűbb azoknak északról délre tartó irányt adni, mivel ez esetben a naptűzés a prizma két oldalát egyenletesen éri és a fagytól sem szenved annyit, mint ha kelet-déli irányba rakjuk a kupaczkot.

Őszi borsó vetése korai takarmánynak.

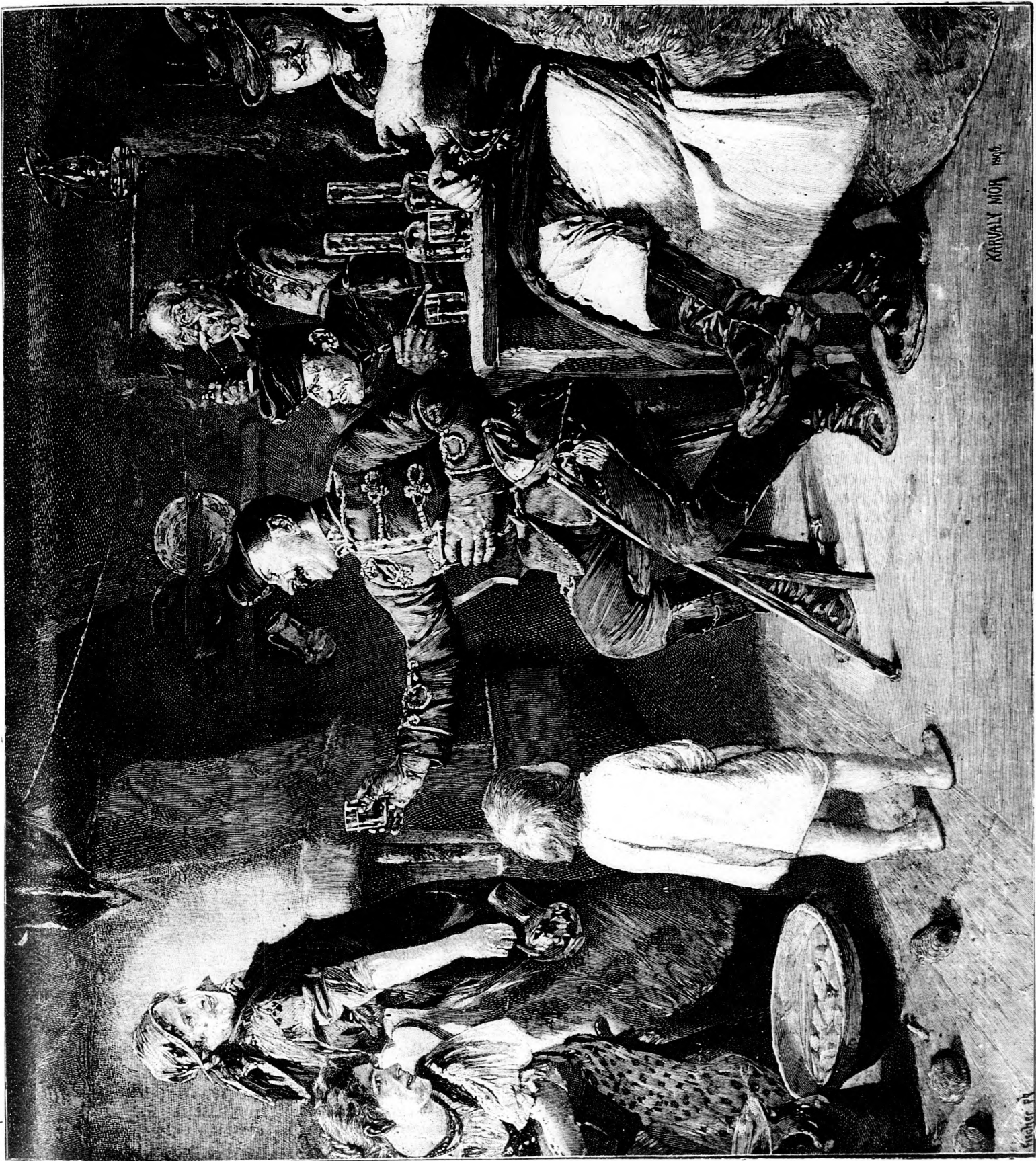
Egy igénytelen s úgy zölden, mint szárítva kitűnő takarmánytadó növényről, az őszi borsóról s annak termeléséről, álljanak itt a következők.

A termőföldnek kitűnő állapotba való hozatalát az őszi borsó nagyban elősegíti s mint elővetemény egyenrangú a repezével. Utána buza bátran vethető. A vetés mikéntjét illetőleg cseppet sem kényes. Érdes barázdára való szórt vetés boronával alátakarva vagy vetőgéppel 8—10 cm.-res sorokba vetve mindenképen sikerül.

De legnagyobb előnye az őszi borsónak az, hogy juliustól decemberig vethető. Korán vetve még az őszen kaszálható, későn — hó elé — pedig, kora tavasszal igen jó zöld takarmányt ad.

A termés hozam nagyságát és a rozs vagy árpa, mint takarmánynak, jóságát növelhejük, ha az őszi borsót ezekkel vetjük el. Kitűnő takarmány ez és május elején már vágható. Tavasszal a száraz takarmányozásról a zöldre való átmenetnél száraz takarmánnyal keverten igen jóízű s minden marha szívesen eszi.

Mint keveréket vetve, aszerint, hogy kövérebb

SZABADSÁGOLT HUSZÁROK.

vagy silányabb a föld, több vagy kevesebb rozs, illetve árpával vetjük, általában k.-holdankint 110—120 kgrot.

Mint széna az őszi borsó lovaknak nagy előnyvel adható; magja mindennemű fiatal állatnak kitűnő nevelő abraktakarmány és tejtermelésre is igen alkalmas.

Vegyések.

Vetőmag a kisczárkák. Az ország sok részében, ahol a termés nem volt kielégítő, különösen a kisczárkák megfelelő jó minőségű vetőmaggal nem rendelkeznek. Hogy ezen a bajon segíteni lehessen a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a gazdasági akadémia, gazdasági tanintézetek és földművelésiskolák vetőmagul alkalmas buza- és rozskészlete elsősorban a venni szándékozó kisczárkák szükségletének kielégítésére fordítsák. Minden kisczárka tehát, amíg a készlet tart, a nevezett intézetektől készpénzfizetés mellett f. é. november hó 1-ig szerezhethet be vetőmagot s eziránt egyszerűen az illető igazgatóságához kell fordulnia. Az eladási árak a piaci ár szerint számíthatnak s egy-egy kisczárka búzából 10, rozsból pedig 5 métermázsánál többet nem kaphat. Az üres zsákok a megrendeléssel együtt beküldendők, mert különben a zsákok beszerzési ára felszámíthatik. Eladható buzavetőmag van a m. óvári akadémiánál, a debreczeni, keszthelyi és kolozsvári gazd. tanintézeteknél és az adai, algyógyi, békés-esabai, csákovári, jászberényi, karczagi, kecskeméti, komáromi, pápai, rimaszombati és szentimrei földművelésiskoláknál, rozsvetőmag pedig a debreczeni és keszthelyi tanintézeteknél és a csákovári földművelésiskolánál.

Katonaság által okozott károk. Most, hogy a katonaság nagygyakorlatai folynak, érdekes tudni az azok által okozott károk megtérítési eljárásáról. Katonaságnak gyakorlatokat tartani magántulajdonon is lehet, ez ellen sem a birtokos, sem a mezőrendőr nem tiltakozhatik, arról azonban a birtokos — ha csak lehetséges — előre értesítendő. Az okozott kárt a mezőrendőr kötelessége megbecsülni s annak eredményét úgy a csapat, mint a földbirtokossal közölni. Ha a becsülési összeg mindkét részről jóváhagyatott, mindjárt kifizetendő. Ha azonban a felek közt nem jött létre megegyezés, akkor az 1893: XXXIX. t.-cz. szerint becsülő-bizottságot kell alakítani s ennek a becsülése érvényes. Szolgálaton kívül levő katonai személyek által okozott károkért azok személyesen felelnek. Mezőőrök, a kik ilyen katonákat tetten érnek, azokkal úgy bánhatnak el, mint polgári személyekkel.

Egerek kiirtására asztagok, pajták és maggar-madákból a következő eljárást ajánlják: Szerezzünk be kellő mennyiségű vékony alapesövet s azok közepébe kis fával kenjük mérget s ezeket helyezzük el a szalmába vagy magba. Az így elkészített csövek előnye, hogy többször is használhatók s mert macska vagy más háziállat nem juthat a mérleghez.

SZEGÉNY BARDOCNÉ.

— REGÉNY. —

A „Független Ujság” számára írta: Péterfi Tamás.

(Folytatás.)

Megkérte Gyika a nagyságos asszonyt és a benn levőket, hogy távozzanak egy-két percig, mert a betegnek vele beszédjék vagy on s amint kiléptek a szobából, a mint magokra voltak: elborult a Gyika arca. A két hatalmas legény bánatosan nézett egymásra.

— Jer közelebb, Gyika! — szólt gyöngye hangon Gyorgye s Gyika odaült a beteg ágya mellé, hogy közelébe hajolhasson.

— Te elveszítél engemet, — kezdé panaszosan a beteg, — de nem tudtad miért. Én meghalok nemsokára. Ez nem nagy baj...

Gyika szomoruan sóhajtott és hallgatta tovább.

— Sokkal nagyobb bűnöd az, hogy megölted Bardocz Istvánt...

— Én? — kérdezte Gyika, mintha feljajdulna szivében valami, — az nem igaz, Gyorgye!...

A beteg ránézett homályos szemeivel és folytató:

— Szerencsétlen! hiszen az az ember, kit az igazgató lakásának lépcsőjén meglőttél, az Bardocz István volt...

Gyika eltakarta szemeit, mintha rémeket látna.

— Bardoczné küldötte haza, hogy oláh ruhát öltönn magára, melyet én vittem nekiek.

Gyika arcán egy sötét árny jelent meg. Elkomorult s a fejéhez kapott...

— Én nyomorult!...

A beteg folytatta:

— Sietnem kell a beszéddel. Figyelj rám Gyika. Én megbocsájtok neked... Anyádat ne várd haza. A damjának köszönd meg az ápolását... Helyettem számolj el Iliával! Ő rabolta el Rózsikát, hogy te elvetted tőle... Ő volt, a ki az édesanyádra gyújtotta a házat és rázárta az ajtót, hogy benn égjen a halott Bardocz Istvánnal... Látod, még jót is tehetsz! Számolj el Iliával érdeme szerint... Te Gyika! hajolj közelebb...

Gyika oda tartotta fülét.

— Bántottad Rózsikát, — kérdezte suttogó hangon.

— Nem!... Isten úgy akarta, hogy ne tetézem tovább! Rózsika vallomásaim, esdeklésem alatt megsejtette a valót. Rám ismert és karjaim közé veté magát, hogy ő Bardocz Rózsika... a hugom!...

A beteg szemeit az ég felé fordítá és csendes, megnyugvással sóhajtott:

— Hála neked nagy Isten!...

Néhány másodpercig merengett fölfelé tekintve, aztán megkérdezte Gyikától:

— Hogy viselte magát Vaszilie?...

— Nem tudom én azt elbírálni, Gyorgye, — beszélt Gyika szomoruan. — Elhozta Rózsikát az Iliá körmei közül, ki rám tört és megkötözött. Azután a Rózsika kérésére eljött utánam, hogy megszabadítson... Csak Rózsika tudná elmondani, hogy mit tett. Ő megköszönte az érettem való fáradságot Vaszilienak. A többit te kell, hogy megköszönd, azt mondta Rózsika.

— Megköszönöm... talán még nem késő?...

— Te, Gyorgye, mondhatok neked valamit...

— Meghallgatlak, Gyika...

— Vaszilie mindig elpirul, ha Rózsikára kell

néznie. A hugom pedig nem tud róla, nem veszi észre...

— Köszönöm, Gyika... küld be Vasziliet... rövid időm vagyok... Fogd meg a lábamat... meddig hideg?...

Gyika reszkető kezekkel tapogatta meg a beteg lábait és megborzadt...

— A térdeden felül egy kevéssel...

— Küld be öcsémet... még nem késő...

A Gyika szívét keserű fájdalom mardosta. Visszanézett a betegre még egyszer és szemeibe könnyesepek lopóztak.

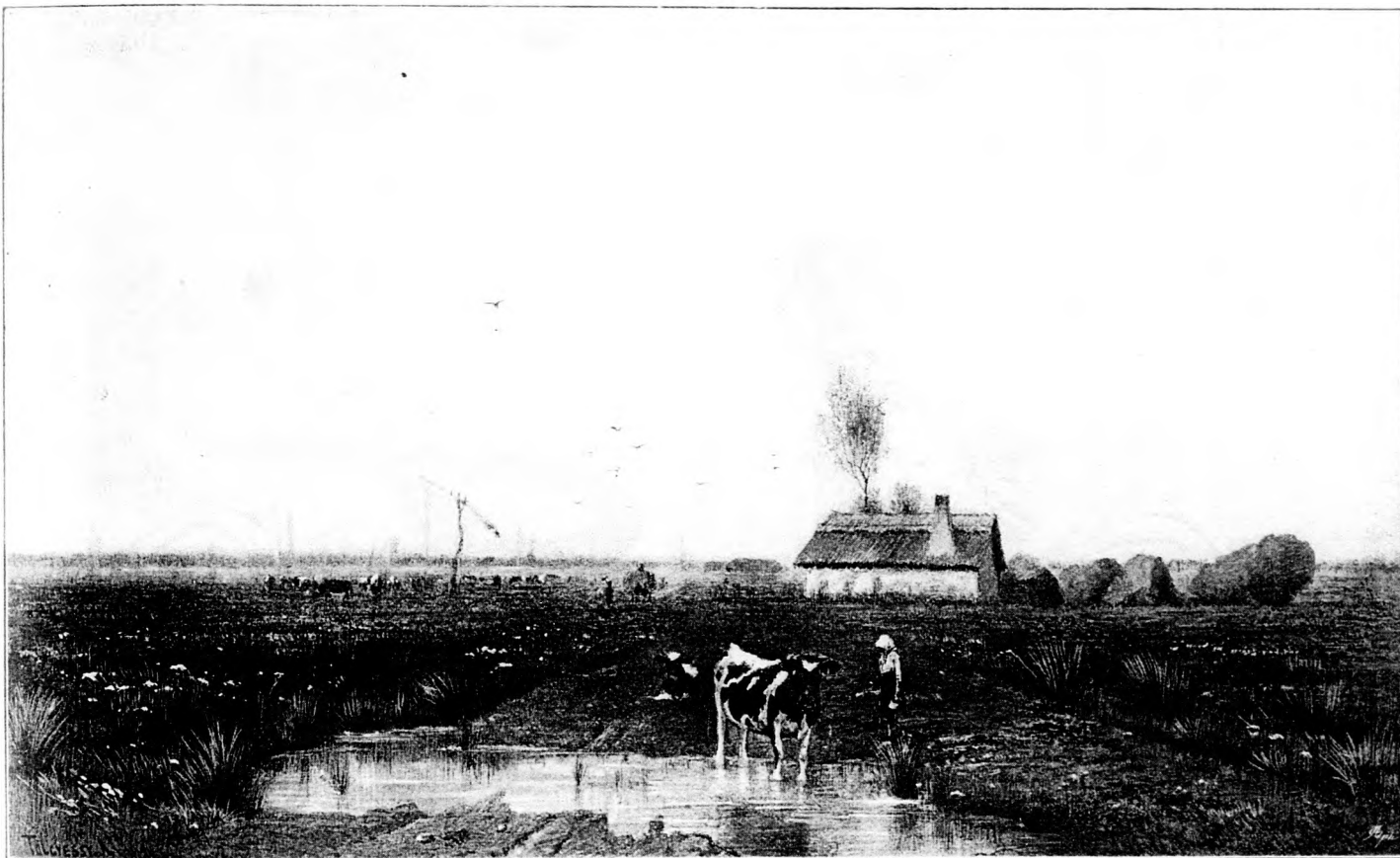
— Gyorgye... nem haragszol?... — szólt vissza a könnyeit letörölve.

A gyertyák lobogó fényénél megpillantotta Bardocz Rózsikát, az ő édes, kedves mindenét... Tehát még sem hazudott az a hórihorgas legény!...

XV. Fejezet.

Leszámolás.

Gyika megfogadta a haldokló Vanesa Gyorgye szavait. Nem várta haza az édesanyját, Bardocz Istvánnét, hanem a mint lefogták a Gyorgye szemét, elhagyta Abrudbányát. Megundorodott magától... óhajtott a halált, mert lelki furdalásait nem bírta tovább elviselni. Nyugalmat keresett, hol megszűnik az önvád mazzangoló fájdalma.

A p u s z t a.

— Én megbocsájtottam neked, Gyika! — halatszott a beteg suttogása, — Iliát ne feled el!...

Gyika után nyomban belépett Vaszilie. Arczán a jól végzett kötelesség boldogító tudata, mint büszke nyugalom látszott.

— Vaszilie... — suttogta a beteg, — add a kezedet. Testvér, én nem tudom visszaszorítani, de köszönöm, amit tettél... Ne hagyd el Rózsikát... szeresd helyettem...

Az ifju megfogta a bátyja kezeit s úgy nézte ajkainak elnémulását. Önkénytelenül megszorította ujjait: hidegek voltak. Ránézett az arczára: fehér volt. Szemeibe tekintett: elhomályosultak... meghalt.

Szegény Bardocz Istvánné szürkületkor érkezett otthonába. Már égtek a gyertyák a kis házikóban s az ablakon betekintve egy boldogító képet látott, mely megnyugvást hozott gyötrődött szívére.

Mikor elhaladt a magas sziklaösvényeken, a szédítő mélységek fölött, úgy érezte, hogy vonja a mélység s csak egy név kiejtése bírta visszatartani szédülő fejét: ... Iliá!... Vele számolni kellett még neki.

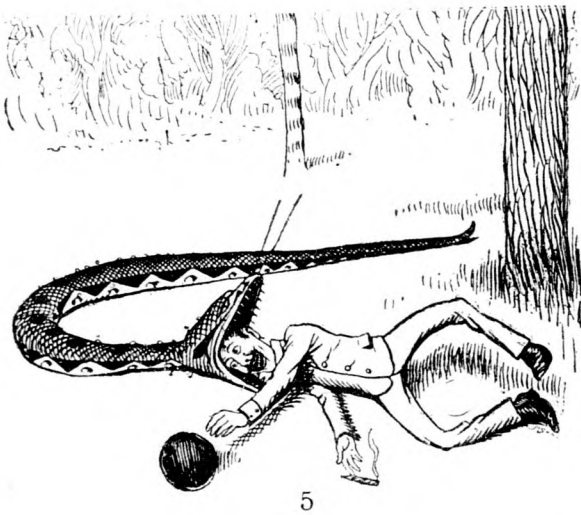
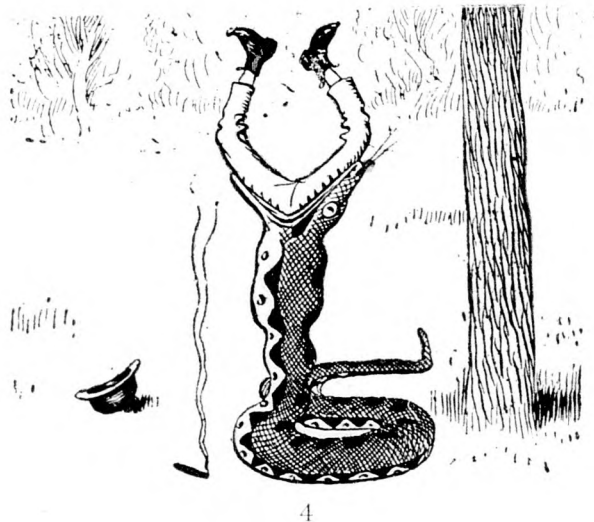
A következő napon lele Máriához is eljött az esztinába. A vén anyóka elrémült a gazdag, szép legény arcjától, annyira eltorzult két nap alatt. Ott vacsorált a bojtárlegények között s meglepte a jámborokat, mikor vacsorájok után szóbeli végrendeletet csinált előttük Gyika. A pásztorcsalád szent áhitattal hallgatta végig minden szavát.

— Ha egy esztendő leforgása alatt nem kerülök elő, menjetek le Vanesa Vaszilie barátotokhoz. Tudassátok vele, hogy a gazdag Gyika összes vagyonát ő öröklí, ha betartja a következő feltételeket: „Először: feleségül veszi Bardocz Rózsikát! Másodszor: elköltözik a havas földjéről. Harmadszor: ha gyermekeit csak magyarul tanítja beszélni!”

(Folyt. köv.)

A görbeláb haszna.

(Hat beszélő képpel.)

A domák.

Kimélte a bőrét.

A tigris ráugrott egy emberre és a földre te-
perte. A bajba került ember fia szalad nyilával a
tigris felé, hogy majd meglövi.

— Vigyázz, fiam, — kiáltja feléje az apa, —
csak a lábát lödd meg, mert úgy többet kapunk a
bőréért.

Irnok a pokolból.

A pokol ura egy ember lelkét, akit nagyon
bűnösnek talált, visszaküldte a földre, hogy éljen
tovább és legyen szegény irnok öt gyermekkel.

— De hiszen ez inkább jutalom, mint bünte-
tés! — kiált az angyal.

— Ne bántsd, — felel erre az ördögök ura.
— Ötgyermekes irnoknak nehezebb a sorsa a föl-
dön, mintha a pokolban volna.

A heveség próbája.

Két ember, Csung és Kung melegszik a nyitott kályha mellett. Csung, aki nagyon nyugodt, de még nagyobb mértékben beszédes férfiú, így szól Kung-hoz, ki meg felettebb hevesvéru:

— Kedves Kung, szeretnék neked mondani valamit. A mondókám olyasvalamire vonatkozik, a mit már régebben észrevettem s kívántam is veled közölni, de tudva, hogy téged kissé heves és hivalkodó embernek tartanak, haboztam eddig: szóljak-e vagy sem. Végre is meggyőződtem arról, hogy csak ártok neked, ha hallgatok. Elhatároztam tehát, hogy engedelmet kérek tőled a szólásra.

— Megadom. Mi mondani valód van, Csung? — kérdi a másik.

— Ég a ruhád, Kung barátom, — feleli nyugodtan Csung.

— Az ördög vigyen el! — kiált dühösen Kung, amint látja, hogy csakugyan ég a ruhája. — Hát nem tudtál előbb szólni?

— No lám! Milyen heves ember! — mormogja Csung, amint sértődve tovább áll. — Csakugyan igaz, amit róla beszélnek.

Az iszákos bánata.

Az iszákos azt álmodta, hogy egy nagy üveg italhoz jutott s hogy annál jobban essék, elkezdte melegíteni. Ekkor fölébredt.

— Na, ha tudtam volna, hogy fölérdek, — kiáltott fel, — inkább megittam volna hidegen.

Képeinkhez.

Szabadságolt huszárok. Lefujtak az őszi nagy gyakorlatok után s a trombita hangja nemesak a gyakorlatok végét jelentette, hanem igen sok derék magyar huszárnak szabadságolását is örömmel hirdette. Most már otthon vannak a kedves kis faluban. Jól esik a szülőhely látása és a magas kaszárnya épület helyett egyik-másik urambátyám leányos házához a törpe házikóba lépnek be. Van öröm a viszontlátásra. Az öreg nyomban megkóstoltatja velek a szőlő nedvét, aztán hűségesen szipákolva gyönyörködik a fiatalságon. A leányok csináltakodnak, incselkednek az extra ruhás legénynyel, aki teljes huszár ruháját hozta haza. Neki most is több joga van, legalább azt hiszi, mert borral is megkínálja a kedves házi leányt, hanem az Örzse csupa szemérmességéből sem fogadná el, mert még nem is tudja, hogy vajjon a régi legény maradt e az a szabadságolt huszár. Jó, ha óvatos egy kicsit az első napokban.

A puszta. Annyiszor és oly sok féle képpen megénekelték a magyar Alföldet, azt a sima pusztaságot, de az ember szíve soha sem tud betelni egészen, minduntalan látni kívánja a gyönyörű tájat, amely olyan egyforma és mégis olyan kedves, olyan változatos képet nyújt. Ott a tanya, körülötte fák zöldelnek, távolabb a gulya a gémeskut körül legelget. Itt előttünk csendes vizü patak kanyarog, bele állott a tehén, hogy a forró nap hevében egy kis

hűvösséget találjon. Mögötte magyar leány jön. Kezében edényt hoz, bizonyosan vizet merit a patakából. Ez a kép az alföldi puszta képe, melyről azt énekelik:

„Pusztán születtem, pusztán lakom...“

Koczkarejtvény.

N. J.-től.

1	a	a	a	á	á	á	b	b	d	d
2	d	d	e	e	e	e	e	e	é	
3	g	g	h	i	j	k	k	k		
4	l	m	n	n	o	o	o			
5	o	ó	ö	p	r	r				
6	r	r	r	s	s					
7	t	t	u	g						
8	z	z	z							

1. Számnév, mely emlékezetes a magyarnak.
2. Az árukról kimutatás.
3. Székesfőváros.
4. Hónap, melyben berukkolnak.
5. Kerti virág.
6. Király után első ur volt.
7. Női nevek egyike.
8. Időjárás őszzel.

Ezen betűk úgy helyezendők el, hogy minden sor balról jobbra olvasva, a megkívánt értelmet adja. A koczka legfelső és balról a szélső sor egymásután olvasva pedig kifejezze az aradi vértanuk számát és katonai rangját.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő szeptember hó 29.

A „Független Ujság“ 37. számában közölt talány megfejtése:

„Kétszer nyílik az ákácfa virága.“

Helyesen fejtették meg: Seprenyi Eszter, Cséplő Annuska, Kristóf Ilonka és Mariska, Lévai Balázné, Oláh Sarolta, Balazsovics Mariska, Balogh Jolán, Horog Klárka, Mekler Jánosné, Hauszner Edéné, Jancsó Mariska, Nagy János, ifj. Szathmáry Sándor, Gergely Ferencz, László Endre, ifj. Boross Péter, Kádi János, Ivanizs István, ifj. Kota Sándor, ifj. Papp Lajos, Baráth János, Kreiner Mátyás, Balázs János, Tamás Sándor, Szakács József, Nagy Márton, Schmidt Jakab, Vajda József, Palánki József.

A sorshuzásnál Nagy Márton kiadó ör (Zsarnóca, fűrészmalom) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfi Tamás „Közös sors“ című eredeti székely regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Bartha Balázs urnak, *Kaba*. Hogy a műtrágyával milyen eredményeket lehet elérni, arról sokat hallhatni is, ha egy-egy közeli olyan uradalom tisztjeivel beszélne, a kik kütünő eredménnyel alkalmazták. Kísérletre diltalanul kapni műtrágyát nem tudunk, hogy lehetne, de ajánljuk, ha meg akar próbálkozni vele, hogy kísérletképen 1—2 mm.-át hozasson, szórjon el 1 magyar holdra 90 kg.—1 mm. 10 kg.-ot belőle, a terméserebényt meg hasonlítsa össze egy épen olyan eredménnyel bevetett és trágyázatlan holdnak a termésével, így legjobban meg fogja látni, hogy célszerű-e annak alkalmazása. Hogy milyen műtrágyát hozasson, azt mi is

megmondhatnánk, ha ismernők az ottani talajviszonyokat, de ha a „Hungária” műtrágya-gyárnak (Budapest, IX., Külső-Soroksári-ut) ír, az szívesen küld Önnek beszerzésre vonatkozó utasítást és megfelelő mennyiségű műtrágyát is. — **Kovács J. István** urnak. A kukorice-csutkát igenis használják takarmányul, darált állapotban mint a szecskát nedvesen, vagy esetleg forrázva. De mindig más takarmányokkal keverten. Adható szarvasmarhának, de különösen lovaknak. Előbbinek vagdalt állapotban nedvdus takarmányok közzé keverve, vagy sós vízben való aztatás útján ugyanigy nyujtva; lovaknak szecska gyanánt zabba vagy abrakba keverve. Sertéseknek is adható szemes eleséggel, forrázva. — **T. D.** urnak, *Szt.-György*. Ha szagos meggyfát akar termelni magból, azt jól megtrágyázzott és mélyen (rigol-ekével) felszántott földbe kell elültetni 1—1 méter távolságban. — **Both M** urnak. Borospincézéknak a penésztől való megszabadítására a közönséges mészszel való bemeszelés nem sokat használ, mert ez a penészgombákat el nem öli; legjobban erre a célra az u. n. *Antinonin*, ugy elkészítve, hogy 100 l. vízre 2 kg.-ot veszünk és ezzel kenjük be a falakat. Antinonint kaphat minden nagyobb fűszerkereskedésben.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA.

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1900. szeptember 22-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 15:10—15:70 K. *Rizs* 13:40 K-tól 13:55 K-ig. *Árpa* 10:80 K-tól 11:40 K-ig, jobb minőségű 14:50 K-tól 15:50 K-ig. *Zab* 11:60 K. *Tengeri* 12:40 K. **Liszt** ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	26:40	25:00	23:60	22:40	21:80	20:20	18:40	15:40	11:40

Buzakorpa finom 8:60 K, durva 8:80 K.

Egyéb magvak: *mák* 30—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 14—20 K, aprószemű 12—18 K, *tarka* 12—20 K, *lencse* 34—56 borsó héjas 20—24 K, lóhere 112—120 K, lucerna 56—60 K, baltacím 24—26 K.

Takarmányvásár. Réti széna 320—560 fillér, muhar 400—520 fillér, zsupszalma 260—320 fillér, alomszalma 220—260 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürü 38—48 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 96—97 filér, 280—300 kg.-mos 95—96 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 99—95 fillér, szerb 92—96 fillér.

Marhavasár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 66—76—, középminőségű 58—64—, alárendelt minőségű magyar ökör 50—56—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—64:00, magyar tehén középminőségű 42—64:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42—64:00, szerbiai ökör jobb minőségű 50—64—, kivitel —, középminőségű 42—48—, szerbiai bika 46—68—, szerbiai bivaly 32—44—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban Élő borju 66—88 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2:10—2:30 K, csirke 1:00—1:20 K, kappan hizott 0:00 K.—0:00 K. Rucza 3:60—4:80 K. Lud hizott 10—12 K. Pulyka sovány 4—5 K.

Tojás alföldi 70—71 K, erdélyi 68—70 K, ládánként. Teatojás 100 drb 5:00—5:30 K.

Tejtermékek. Teavaj 1:50—1:80, tejföl 56—60 fillér literenként, főzővaj 1:00—1:40 K, tehénturó 10—20 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:00—0:00 1 q 0:00—0:00, Petrezselyem 100 kötés 0:00—0:00, 1 q 0:—0:—, zeller 100 drb 1:20—2:20, karalábé 1:00—1:40, vöröshagyma 100 kötés 6—9—, 1 q 50—90—, foghagyma 16—28—, vörösrépa 100 drb 1:00—1:60, fehérrépa, fejeskáposzta 8—14—, kelkáposzta 100 drb 1:30—2:20, vöröskáposzta 7—10—, fejjessaláta 1:60—2:00, kötött saláta 1:00—1:80, burgonya rózsa 1 q 3:60—4:20, sárga 3:80—4:20.

7255/II/1. szám. 1900.

Lóárverési hirdetmény.

A magy. kir. állami lötenyészintézetekből kisorolt **anyakanczák, számfeletti kanczák és herétek árverése**

folyó évi október hó 3-án

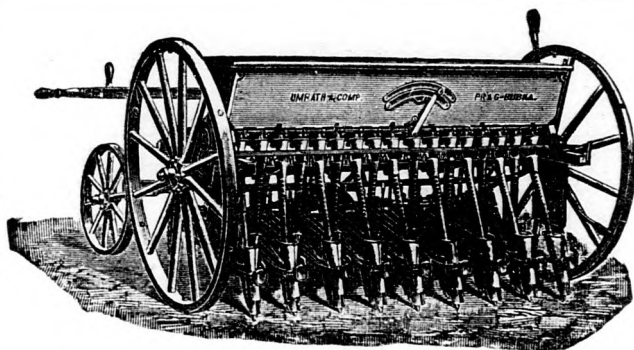
és esetleg folytatólag 4-én Budapesten a Tattersall kerepesi uti helyiségeiben délelőtt 9 órától kezdődőleg fog megtartatni.

A „Budapesti Tattersall” részvénytársaság a fenti árverést megelőzőleg **folyó évi szeptember 30-án és október hó 1. és 2-án luxus-lóvásárt, majd ismét folyó évi október hó 11—12. és 13-án ménlóvásárt rendez.**

A lovak leírását és a részletes feltételeket tartalmazó árverési jegyzék, a postabélyeg beküldése mellett a „Tattersall” igazgatóságától kapható.

Budapesten, 1900. évi szeptember hóban.

Magy. kir. földmivelésügyi miniszter.

Sorvetőgépeket

a legújabb és legjobban bevált szerkezetben,
egyetemese- és többvasu ekéket pánczélaeczel-kormány-
 lemezekkel, **boronákat, hengereket, konkolyozó-
 kat, gabonatisztító-rostákat, eséplőkészleteket**
kézi-, járgány- és gőzerőre, nagy választékban és
 jutányos árakon szállítanak

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

Budapesten, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Árjegyzékkel és költségvetéssel kívánatra ingyen és
 bérmentve szolgálunk.

U. i. Saját gyártmányú **fűkaszálók** és **marokrakó
 aratógépek** kitűnő szerkezetben jutányos árakon.

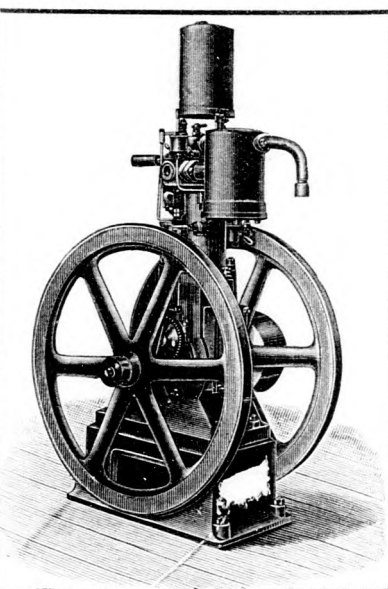
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
 lokomobiljaink
 (Bánki és Csonka szab.
 rendszere.)

**adómentes ásványolajjal
 a legolcsóbb
 hajtóerő.**

Hatósági engedély
 nélkül
 bárhol felállítható.
 nem tűzveszélyes,
 egyszerű, tartós
 szerkezetű,
 gépészre nincs
 szükség.

Árjegyzéket kívánatra küldünk.

**A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár
 részvénytársaság:**

**szarvasmarha, borju, juh, kecske,
 bárány és sertések**

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni.
 A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni.
 A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasúti küldemények czimzandók:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenczváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.”

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig
 20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat
 bármikor, pénztintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő osakis telekkönyvi kivonat és kataszteri
 birtokiv-másolat.

**Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
 Budapesten, VI., Váci-körút 39.**

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50,000,000 frnyit kölcsönt szavaztatott meg.

Kurcz Lipót és Társa

photozinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
 typia, fametszet stb. útján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöztetnek.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.
Felhivjuk
a t. cz. gazdaközönség
 figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

Az idei gyapjuaukeziók második sorozata f. é. szeptember hó 19. és 20-án fog megtartatni.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa
 Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
 TÁRSASÁG)
 vezetői PFANHAUSER A.
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLÖZŐ-GÉPEK)
 MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * **RUDAPEST** *
 V., Báthory-utca 4. szám.

ŐSZI VETŐMAGSZÜKSÉGLETÜNK BESZERZÉSE VÉGETT

forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ, Budapest,
 V., Alkotmány-utca 31.

Superfoszfátot,
kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)
kénport, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)
r é z g á l i c z o t 98-99%
 legolesőbban szállit a
„HUNGÁRIA“
 műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság
 BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)